

למען הציבור
יש לחלץ את המצוינות באוניברסיטאות
מלפיתת הבינוניות

נציגת הבינוניות; הועדה הבין-סנאטית
מטעה את הציבור

יעקב ברגמן

בית-הספר למנהל-עסקים

והמרכז לחקר הרציונליות

האוניברסיטה העברית

yaacov.bergman@huji.ac.il

http://pluto.mscc.huji.ac.il/~msyberg/Higher_Education/

כנס בנושא ההשכלה הגבוהה בישראל, בחסות "מעריב-קונגרסים", 15 ביוני, 2003

ועידת מעריב על ההשכלה הגבוהה 2003

משמאל לימין:

1. יעקב ברגמן מסביר את הממצאים המראים עיוותים חמורים בחלוקת תקציבי המחקר בישראל ליו"ר ות"ת שלמה גרוסמן היושב בקהל. ות"ת הינה הוועדה לתכנון ולתקצוב של ההשכלה הגבוהה בישראל המנהלת תקציב של כ-6 מיליארד שקל לשנה בשיטות מוזרות.
2. יאיר צנזור, יו"ר הוועדה הבינסנאטית להגנה על החופש האקדמי, אשר הטעה את ועדת החינוך של הכנסת במאי 2002 בנייר עמדה, בו הוא כתב שלא קיימות שום בעיות במערכת ההשכלה הגבוהה, אבל בכנס זה הוא הודה בקיומן. צנזור גם מסרב להיענות לאתגרו של ברגמן לנהל ויכוח פומבי עם האחרון על הרפורמה הדרושה בהשכלה הגבוהה.
3. יעל אנדרון, סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר, המנסה לקבל תפוקה איכותית יותר מן האוניברסיטאות תמורת הממון הרב שמוציא עליהן הציבור הישראלי.
4. שוש ברלינסקי, מנכ"ל ות"ת. חדשה יחסית בתפקיד. מנסה להכניס שיטות ניהול תקציב מודרניות, ומבטיחה שקיפות מלאה של הקריטריונים לחלוקת הכספים בין המוסדות להשכלה גבוהה.
5. אורי רפפורט מן המכללה האקדמית עמק הירדן מנסה להרגיע את הרוחות.

ניסוי מחשבתי

הציבור רוצה מדליה ישראלית בקפיצה לגובה.

שר הספורט מקציב סכום מתאים.

יש לכנס 100 מועמדים,

לסנן 5 מצוינים,

ולשלח 95 לדרכם.

ניסוי מחשבתי

שיטת ממשל א' (סמכותית היררכית):

מנה מנהל.

הסמך אותו למנות הנהלה היררכית-סמכותית תחתיו.
דרוש ממנו בלבד אחריות לתוצאות.

שיטת ממשל ב' ("חברית-דמוקרטית"):

הסמך את ה-100 לארגן עצמם בסנאט קופצי-הגובה.
הסמך הסנאט להחליט בהצבעות רוב;
- גם להחליט מי יהיו ה-95 שיעזבו.

איזוהי השיטה האפקטיבית להשגת המצוינות?

**אבל שיטת הממשל ה"חברית-דמוקרטית"
תומכת הבינוניות
היא המיושמת באוניברסיטאות הישראליות**

כיצד השתלט הרוב הבינוני; המפניזם

”היה גידול לא מבוקר באוניברסיטאות.

היום יש הרבה יותר פרופסורים.

המאה הכי טובים היום
אינם נופלים מהמאה הכי טובים שהיו בשנות ה-60.

אבל ממוצע האיכות של הפרופסורים ירד.”

– חיים הררי

יו”ר ות”ת ונשיא מכון ויצמן לשעבר

ראיון לגיליון ”החינוך הנמוך”

פוליטיקה, נובמבר 1989

סילוגיזם

1. בגלל גידול לא-מבוקר,
הרוב בסגל האקדמי הפך בינוני.
2. הממשל באוניברסיטאות הישראליות
הינו "דמוקרטי-חברי"; שלטון הרוב.

- לכן, 3. הרוב הבינוני שולט באוניברסיטאות
כנגד האינטרס הציבורי.

**ואם טעה השר הקודם,
ויישם את השיטה המוטעית?**

**האם אין חובת השר החדש לציבור
להחליף את השיטה המוטעית
לזו האפקטיבית?**

**”זלמן ארן, כשהיה שר חינוך, אמר,
שהוא לא מתעסק עם החינוך הגבוה.“**

**”כשיגאל אלון היה שר חינוך, הוא הודיע שהוא
כן מתעסק עם האוניברסיטאות. שם קץ להפקרות
שבגידולן הפרוע, והקים את הות”ת.“**

- חיים הררי, באותו ראיון

מי משני הפוליטיקאים קיים את חובת הנאמנות כלפי ציבור?

האם פגע יגאל אלון בחופש האקדמי?

המלצות המומחים
לאקדמיה הישראלית למדעים 1999

מצאנו שמימון המחקר נפרש על-פני מספר רב של חוקרים.

**לחוקר יחיד הוא איננו מגיע אל הסף ההכרחי לעשיית מחקר
ברמה הגבוהה המקובלת בעולם.**

**כשליש מהחוקרים אינם יכולים להפיק מחקר איכותי.
יש להפסיק את מימון המחקר שלהם, ולהעביר את המשאבים
שיתפנו להגדלת התמיכה בחוקרים האיכותיים.**

המלצות המומחים
לאקדמיה הישראלית למדעים 1999

**אנו ממליצים מאד על הכנסת תחרותיות למשרות סגל אקדמי
באוניברסיטאות.**

**זו יכולה להיעשות על-ידי החלפת הסדר הקביעות הקיים
בחוזים המתחדשים אחת לחמש שנים על פי ביצועים.**

**ועל ידי הקצאת עוזרי מעבדה, ציוד וחומרים, ושטחי מעבדה
לחוקרים על בסיס הישגים מוכחים.**

המלצות המומחים
לאקדמיה הישראלית למדעים 1999

אנו מציעים, שלכל אוניברסיטה תמונה ועדה מדעית מייעצת
חיצונית, אשר תבחן את פעילותה המדעית כל שלוש עד חמש
שנים ותמליץ המלצות.

יש לתת בידי ראשי האוניברסיטאות את הסמכות והכוח ליישם
המלצות אלה.

שום המלצה לא יושמה
בגלל התנגדות הסגל הבינוני
השולט באוניברסיטאות הישראליות

“אין חבוש מתיר עצמו מבית-האסורים”

הסגל האקדמי לעולם לא יוותר מרצונו על שליטתו באוניברסיטאות. לכן, במדינות נאורות רבות בצעו הממשלות והפרלמנטים את הרפורמה הדרושה במבנה האוניברסיטאות.

”דרישות אלה [להתייעלות ולקידום המצוינות] הביאו בדנמרק, כמו במדינות רבות, לחוקים חדשים בנושא הממשל באוניברסיטאות. החוק החדש עבר בפרלמנט הדני ב-1993.”

בהשוואה לחוק הישן, החוק של 1993 שם דגש על אוטונומיה של האוניברסיטה, על הנהלה סמכותית, ועל שרשראות פיקוד הירארכיות. החוק הישן היה יותר “חברי” באופיו.

– ג.ג. רסמונסן, 1998

J. G. Rasmussen, 1998, New rules of university governance in Denmark, *Higher Education Policy*, 183-199.

שינוי הממשל באוניברסיטאות תנאי להשגת מצוינות

שיטת הממשל הנוכחית משליטה את הרוב הבינוני בסגל האקדמי על האוניברסיטה הישראלית ועל משאבי הציבור המוענקים לה. שיטת הממשל הזו מעודדת בינוניות על-חשבון מצוינות.

ועדת מלץ מציעה תיקון קל, שעיקריו נוסו באוניברסיטה העברית ונכשלו.

יש לרפא את המערכת החולה ברפואה שלמה – לא חלקית!

יש לאמץ את שיטת הממשל של האוניברסיטאות האמריקאיות היוקרתיות ושל מכון ויצמן הישראלי, שהוכיחה את עוצמתה כמעודדת המצוינות על-חשבון הבינוניות.

כנסיון המוצלח של ארצות רבות, על נציגי הציבור, הממשלה והכנסת, לבצע את הרפורמה ההכרחית במבנה הממשל באוניברסיטאות לחילוצו של המיעוט המצוין בהן מפיתת הרוב הבינוני.

**הוועדה הבין-סנאטית, מגינת הבינוניות,
מטעה את הציבור ואת נציגיו
בנייר עמדה שהגישה לכנסת
בו היא מתנגדת להמלצות וועדת מלץ מכל וכל**

(נייר העמדה היה על האתר של הבין-סנאטית ונעלם. אפשר לקבל העתקו ממני.)

תל-אביב, ז' בניסן תשס"ב, 20/3/02

**נייר עמדה של הוועדה הבין-סנאטית (וב"ס) של האוניברסיטאות
להגנה על העצמאות האקדמית בענין דין וחשבון הוועדה הציבורית
לבחינת המבנה הארגוני של המוסדות להשכלה גבוהה בראשותו של
שופט ביהמ"ש העליון (בדימוס) יעקב מלץ.**

יאיר צנזור, יושב ראש הוועדה הבין-סנאטית להגנה על העצמאות
האקדמית (אליה ליבוביץ' עוזר בניסוח) בנייר עמדה לכנסת:

”הרמה הגבוהה ואיכות ההשכלה

באוניברסיטאות בישראל

משתוות לאלה

שבטובות שבאוניברסיטאות בעולם המערבי.”

מחלוקת בתוך הוועדה הבין-סנאטית

יאיר צנזור יו"ר הוועדה הבין-סנאטית לכנסת:

**”הרמה הגבוהה ואיכות ההשכלה באוניברסיטאות בישראל
משתוות לאלה שבטובות שבאוניברסיטאות בעולם המערבי.”**

ירון אזרחי ומיכאל הד חברי הוועדה הבין-סנאטית:

**”זה נראה לנו יומרני לבקש ולהעמיד את עצמנו באותה שורה
יחד עם אוניברסיטאות כפרינסטון או ברקלי.”**

מי דובר אמת?

יאיר צנזור לכנסת:

**”הרמה הגבוהה ואיכות ההשכלה באוניברסיטאות בישראל
משתוות לאלה שבטובות שבאוניברסיטאות בעולם המערבי.”**

הטעיה!

האמת

**אני עוקב בדאגה רבה
אחרי נפילת התחומים ההומניים בישראל.**

**האוניברסיטה העברית אולי יותר טובה
משאר האוניברסיטאות בארץ,
אבל היא מפגרת אחרי שאר העולם.**

- סיר ישעיהו ברלין, אוקספורד

יאיר צנזור לכנסת:

**”הרמה הגבוהה ואיכות ההשכלה באוניברסיטאות בישראל
משתוות לאלה שבטובות שבאוניברסיטאות בעולם המערבי.”**

הטעיה!

האמת

**”מעט מדי אנרגיה מושקעת בלמדנות אמיתית
במיטב המסורת היהודית.”**

**”חוקרי ישראל מפרסמים
שפע מאמרים בעלי חשיבות נמוכה.”**

**–מתוך דוחות שכתבו מומחי מדע עולמיים עבור
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, 1998**

יאיר צנזור לכנסת:

”הרמה הגבוהה ואיכות ההשכלה באוניברסיטאות בישראל
משתוות לאלה שבטובות שבאוניברסיטאות בעולם המערבי.”

האמת:

דירוג עולמי של 200 מחלקות לכלכלה

1	הרוורד
42	אוניברסיטת תל-אביב
45	האוניברסיטה העברית
165	אוניברסיטת בר-אילן
<u>מתחת ל-200</u>	אוניברסיטת בן-גוריון
<u>מתחת ל-200</u>	אוניברסיטת חיפה

בטובות שבאוניברסיטאות העולם המערבי

אין מחלקה המדורגת פחות מ-200!

יאיר צנזור לכנסת:

”האוניברסיטאות בישראל מספקות לציבור

השכלה באיכות הגבוהה ביותר

בסטנדרטים של העולם המערבי.”

יאיר צנזור לכנסת:

**”האוניברסיטאות בישראל מספקות לציבור השכלה באיכות
הגבוהה ביותר בסטנדרטים של העולם המערבי.”**

הטעיה!

האמת

יוסף ווילר מאוניברסיטת הרוורד (מאמר ב”עיוני משפט”):

**”לימודי המשפטים בישראל מתאפיינים בתרבות לימודים שערורייתית.
הסטודנטים מזלזלים בלימודים, מכיוון שהפקולטות שלהם מזלזלות
בהם.”**

**”הפקולטה למשפטים מעודדת תופעות נלוזות, ובכך מחנכת לזלזול
בערכים הבסיסיים כמו יושר מקצועי.”**

14.2.02

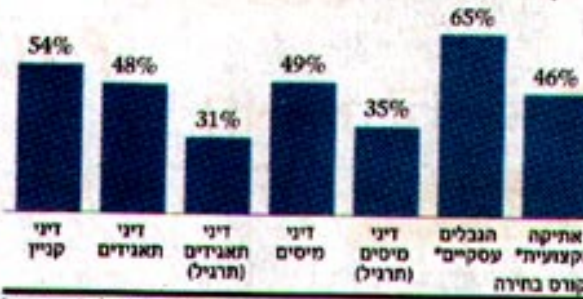
אקדמיה / הפקולטה למשפטים בבר אילן החליטה להחמיר את נוהלי הלימודים וההוראה

מחקר מצא "תרבות שערורייתית" בלימודי המשפטים

מאת ראלי סער

שיעור הנוכחות בשיעורים

בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב

מסד: משרד חינוך ויל"ר, *צילום מסך

סטודנטים שיבקשו להירשם ללימודים בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן בשנת הלימודים הבאה, יגלו כי הפקולטה החליטה להנהיג שיטת לימודים מחמירה ונוקשה הרבה יותר מזו הנהוגה בפקולטות למשפטים ביתר האוניברסיטאות. לפני ימים אחרים החליטו דיקאן הפקולטה למשפטים בבר אילן, פרופ' רון שפירא, ומועצת הפקולטה כי החל מהשנה הבאה, יחלו המרצים לבדוק נוכחות בדר צאת, וסטודנטים שיעודו יותר משלושה שיעורים בסימסטר לא יורשו לסיים את הקורס. בנוסף,

תואר ראשון. חובת בחינת הגמר תהיה על מי שהחלו את לימודיהם כבר בשנה שעברה. היקף להחלטה שהתקבלה בבר אילן היא ביקורת נוקבת על האופן השטחי שבו מכשירות הפקולטות למשפטים בישראל את עוזכי הדין לעתיד. מאמר שפרסם באחדונה בסתיו העת "עיוני משפט", כתב על מקצועי לענייני משפטים, מאשים בשטחיות ובחולל בלימודים הן את המרצים והן את הסטודנטים. מאמר זה לווה במחקר שנערך בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב במשך שנה אקדמית אחת (לפני שנתיים). יוסף ויילר, פרופסור למשפטים מאוניברסיטת הרווארד שחיבר את המאמר (ביחד עם עוזר ההוראה ניב פירסון, בוגר הפקולטה

(המשך בעמוד 6א)

ההוראה שלו - את הבחינות, ויהיה אחראי ישירות למתן הציון (אם כי הפרופסור יצטרך לבדוק רק המיטת מכל גליון בחינה). סטודנטים ששינו ציונים כינויים (עד ציון 79) יהיו חייבים, בנוסף לכל מטלות הלימודים, גם בבחינת גמר, סגנון לקבלת

הציון שיינתן לסטודנטים בקורסים השונים לא יתבסס רק על הצלחתם בבחינות, אלא גם על השתתפותם בשיעורים, ועל צירוף ניהולם במחנים בעל-פה ובכתב. שלא כמו בשאר הפקולטות למשפטים בישראל, בבר אילן יבדוק הפרופסור - ולא עוזר

צנזור, הייתכן שרק במשפטים המצב נורא כל כך?

את ההטעיה שלך מסרת לכנסת חודש לאחר פרסום הכתבה הזאת!

יאיר צנזור לכנסת:

**”האוניברסיטאות בישראל מספקות לציבור השכלה באיכות
הגבוהה ביותר בסטנדרטים של העולם המערבי.”**

הטעיה!

האמת

**דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן, רון שפירא
(ראיון ל”הארץ”):**

**”הייתי חלק ממגמה של כלל בתי הספר למשפטים בארץ;
לתת שירות נמוך לסטודנטים.”**

**דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, מנחם
מאוטנר (ראיון ל”הארץ”):**

”כאן זה לא הרוורד!”

יאיר צנזור לכנסת:

**”בשנים האחרונות לא קרה דבר
שמעיד על כך,
שהמערכת האוניברסיטאית אינה מתפקדת.”**

צנזור, ”לא שמעתי, אינה עדות!”

יאיר צנזור לכנסת:

**”בשנים האחרונות לא קרה דבר שמעיד על כך שהמערכת
האוניברסיטאית אינה מתפקדת.” - הטעיה!**

”האימונולוגיה הישראלית הייתה בעבר בין המובילות בעולם.

בהווה, היא מייצרת הרבה עבודה בינונית ואפילו עבודה גרועה ממש.”

- ועדת מומחים זרים לבדיקת מצב האימונולוגיה בישראל, 1999

יאיר צנזור לכנסת:

**”בשנים האחרונות לא קרה דבר שמעיד על כך שהמערכת
האוניברסיטאית אינה מתפקדת.” - הטעיה!**

”שטחים אלה [ביופיסיקה ונוירופיסיולוגיה], שבהם ישראל

הייתה בין המנהיגות העולמיות, זקוקים לתחייה מחודשת.”

- ועדת מומחים זרים לבדיקת מצב מדעי העצב בישראל, 1999

יאיר צנזור לכנסת:

**”בשנים האחרונות לא קרה דבר שמעיד על כך שהמערכת
האוניברסיטאית אינה מתפקדת.” - הטעיה!**

**”הנוירובילוגיה המולקולארית הפכה לנושא מרכזי במדעי העצב ברחבי
העולם.**

לא כן בישראל, אשר לא הצליחה להדביק את שאר העולם בתחום זה.”

- ועדת מומחים זרים לבדיקת מצב מדעי העצב בישראל, 1999

יאיר צנזור לכנסת:

”בשנים האחרונות לא קרה דבר שמעיד על כך שהמערכת האוניברסיטאית אינה מתפקדת.” - הטעיה!

האמת

”קיימים סימנים המעידים על ירידה במעמדו הבינלאומי של המחקר הרפואי והביורפואי בישראל. אלו כוללים: ירידה במספר הציטוטים של מאמרים שנכתבו על ידי חוקרים ישראלים; ירידה משמעותית בהזמנת מרצים ישראלים לכינוסים בינלאומיים; ירידה במספר המשתלמים הזרים בישראל; וירידה במספר חוזי המחקר הקליניים שניתנו לישראל.”

- ועדה לאומית לבדיקת מצב המחקר הרפואי בישראל

בראשות פרופ' רחמימוב, 1994

אנחנו,

פרופסורים ומנהלי מחלקות בבתי החולים בישראל

17.2.02

מביעים את תמיכתנו המלאה והחד-משמעית
בעמדתם של ראשי האוניברסיטאות
בדבר החובה לשמירת הרוב הברור של מומלצי
אוניברסיטאות המחקר במועצה להשכלה גבוהה

המדע בארץ בכלל והרפואה בפרט, הגיעו להישגים אדירים בכל קנה מידה
עולמי רק בזכות הרמה הגבוהה של בתי הספר לרפואה ושל
האוניברסיטאות. רמת מצוינות זו התפתחה רק בזכות החופש
והעצמאות האקדמית של מוסדות אלו.

אדוני ראש הממשלה וגבירתי שרת החינוך,
אל תתנו לנו לחזור לאחור. אל תפגעו בעצמאות המועצה להשכלה גבוהה.
אנא שמרו אותה מחוץ למאבק פוליטי כל שהוא. רווחתנו החברתית,
יכולתנו הכלכלית ועצמאותנו המדינית מותנים ברמה האקדמית של
אוניברסיטאות המחקר.

הישגים אדירים בכל קנה מידה עולמי! האומנם?

הרגשתי מאד לא נוח עם מה שהבנתי כגישה לפרסום המובילה לקידום במוסדות רפואיים ישראליים.

הַבַּנְתִּי הַיָּא, שְׁאוּרֵךְ רְשִׁימַת הַפְּרִסוּמִים נַחֲשֶׁבֶת אֲצִלְכֶם בַּעֲלַת חֲשִׁיבוֹת עֲלִיוֹנָה.

דגש מועט ניתן לחיפוש של בעיה או מושג מדעיים.

- מדען רפואה בריטי יהודי ידוע במכתב על מועמד לקידום ברפואה

- הוצג על-ידי הדיקן עודד אברמסקי בביה"ס לרפואה, האוני' העברית

יאיר צנזור לכנסת:

**”כל האוניברסיטאות בארץ נמצאות בבקרה מקצועית מדעית
כמקובל במוסדות מדע ברמה בינלאומית.“ - **הטעיה!****

האמת

**ועדת וייתס (Wythes) של חבר הנאמנים באוניברסיטת
פרינסטון מדגישה את חשיבות הבדיקה התקופתית, הבלתי
תלויה – כל 6-7 שנים – של כל מחלקות האוניברסיטה
ותכניותיה האקדמיות על-ידי ועדות סקר חיצוניות.
-דוח ועדת וייתס לחבר הנאמנים של אוניברסיטת פרינסטון, אפריל 2000**

בארץ, לא נהוגה בדיקה תקופתית ע"י ועדות סוקרות!

יאיר צנזור לכנסת:

**“כל האוניברסיטאות הן מוסדות בעלות שקיפות מרבית,
ועומדות תחת בקרה ציבורית מתמדת. “**

- הטעיה!

האמת

**“בתקופת כהונתי כנשיא האוניברסיטה לא נתקלתי ביוזמה
אפקטיבית מצד האקדמיה לקיים תהליך שיטתי של מתן דין
וחשבון על ביצועיה ולבחינה והערכה של הישגיה.”**

- חיים בן-שחר

נשיא אוניברסיטת תל-אביב 1975-1983

“מבנה ממשל האוניברסיטה כבסיס למצוינות אקדמית”; “אקדמיה”, קיץ 2000, עמ' 16-21.

יאיר צנזור לכנסת:

**“כל האוניברסיטאות הן מוסדות בעלות שקיפות מרבית,
ועומדות תחת בקרה ציבורית מתמדת. “**

- הטעיה!

האמת

חבר ועדת יאיר צנזור, ירון אזרחי, בערב עיון:

**“לפני כעשור שנים ניסה הנשיא בן-פורת ז”ל להביא ועדת
מומחים חיצונית לסקירת הרמה האקדמית של הפקולטה למדעי
החברה באוניברסיטה העברית, אבל חברי הסגל האקדמי
התנגדו להבאת הוועדה, ובן-פורת נאלץ לסגת מכוונתו.”**

יאיר צנזור לכנסת:

**”כל האוניברסיטאות בארץ נמצאות בבקרה מקצועית מדעית
כמקובל במוסדות מדע ברמה בינלאומית. “**

- הטעיה!

האמת

**רקטור האוניברסיטה העברית לשעבר בן ששון ניסה להחיל
בקרת איכות המחקר (הייתי חבר בוועדה).
הניסיון הוכשל על ידי הסגל האקדמי.**

יאיר צנזור לכנסת:

**”כל האוניברסיטאות בארץ נמצאות בבקרה מקצועית מדעית
כמקובל במוסדות מדע ברמה בינלאומית.”**

- הטעיה!

האמת

וועדת מלץ ממליצה (ינואר 2000) בפני ראשי המוסדות לקיים שגרה של בקרה והערכה על איכות המחקר וההוראה בכל היחידות האקדמיות של מוסדותיהם.

א. בקרה והערכה תקופתיות באמצעות ועדות בינלאומיות או ועדות לאומיות ובינלאומיות משותפות.

ב. בקרה והערכה תקופתיות ושוטפות באמצעות ועדות לאומיות.

ג. בקרה והערכה פנים מוסדיות שוטפות.

**שום דבר מזה לא יושם!
האם יש לך הסבר, צנזור?**

יאיר צנזור לכנסת:

**”כל האוניברסיטאות הן מוסדות בעלות שקיפות מרבית,
ועומדות תחת בקרה ציבורית מתמדת. “**

- הטעיה!

האמת

מקבילת ות”ת הבריטית עורכת בקרת תפוקת מחקר תקופתית.

**האקדמיה האמריקאית למדעים מדרגת תקופתית
את כל מחלקות המחקר.**

מדינות מתקדמות רבות אחרות הנהיגו בקרות תקופתיות.

תוצאות הבקרות גלויות לציבור; שקיפות!

בישראל אין שמץ מזה.

יו”ר ות”ת שלמה גרוסמן, נא הסבר מדוע!

**מקבילת ות"ת הבריטית עורכת בקרת תפוקת המחקר של כל
המחלקות בכל האוניברסיטאות הבריטיות ומדרגת אותן
כל חמש שנים.**

Research Assessment Exercise

2001 Research Assessment Exercise

הות"ת הבריטי מדרג כל 5 שנים את כל המחלקות
במדינה במחקר ובהוראה

Unit of Assessment : 38 Economics and Econometrics

Proportion of research active faculty

Number of submissions: 41

	2001 Rating	Proportion of Staff Selected	Category A and A* Research Active Staff (FTE)	Flagged Research Groups
Birkbeck College	5	A	20.0	
University of Birmingham	4	B	16.7	
University of Bristol	4	A	25.9	
Brunel University	4	A	14.0	
University of Cambridge	5	B	44.9	
City University	3a	B	9.0	
University of Durham	4	B	16.0	
University of East Anglia	4	B	14.0	
University of East London	3a	D	8.0	
University of Essex	5*	B	28.0	
University of Exeter	5	B	13.5	
Keele University	3a	A	13.0	
University of Kent at Canterbury	4	A	13.0	
University of Leicester	5	B	16.0	
University of Liverpool	4	B	9.0	
London School of Economics and Political Science	5*	A	51.0	
London Guildhall University	3a	D	13.0	
Loughborough University	3a	B	19.0	
University of Manchester	4	B	34.0	
Manchester Metropolitan University	3a	C	13.0	
University of Newcastle	4	C	11.4	
University of Northumbria at Newcastle	3b	E	7.0	
University of Nottingham	5	A	37.0	
University of Oxford	5	B	62.5	
Queen Mary, University of London	5	B	20.1	
Royal Holloway, University of London	4	B	14.5	
University of Sheffield	3a	B	16.6	
University of Southampton	5	A	28.0	
University of Surrey	3a	A	14.0	

**בתגובה, האוניברסיטאות הבריטיות מבדילות
בין אנשי סגל "פעילים מחקרית"
לבין אנשי סגל "שאינם פעילים מחקרית".**

**האחרונים תורמים יותר בהוראה ובאדמיניסטרציה.
הם לא יוצאים למסעות תענוגות בעולם
על-חשבון משלם המיסים.**

**אבל, טיולי התענוג הלא-נחוצים הם חלק מהסכמי השכר,
אומרים חומסי הציבור.**

שקיפות מרבית בישראל?

בתגובה, האוניברסיטאות הבריטיות מבדילות
בין איש סגל "פעיל מחקרית"
לבין איש סגל "שאינו פעיל מחקרית."

בקמברידג' ובאוקספורד יש "שאינם פעילים מחקרית,"

אבל אין כאלה כלל באוניברסיטאות חיפה ובן-גוריון.

כולם, כו-וווו-לם "פעילים מחקרית."

הייתכן?

שאלה: מדוע ות"ת הבריטית מבקרת מדעית, כל חמש שנים,

את כל המחלקות הבריטיות באמצעות ועדות מקצועיות
חיכוניות שחבריה קוראים את המאמרים המוגשים לבקורת?

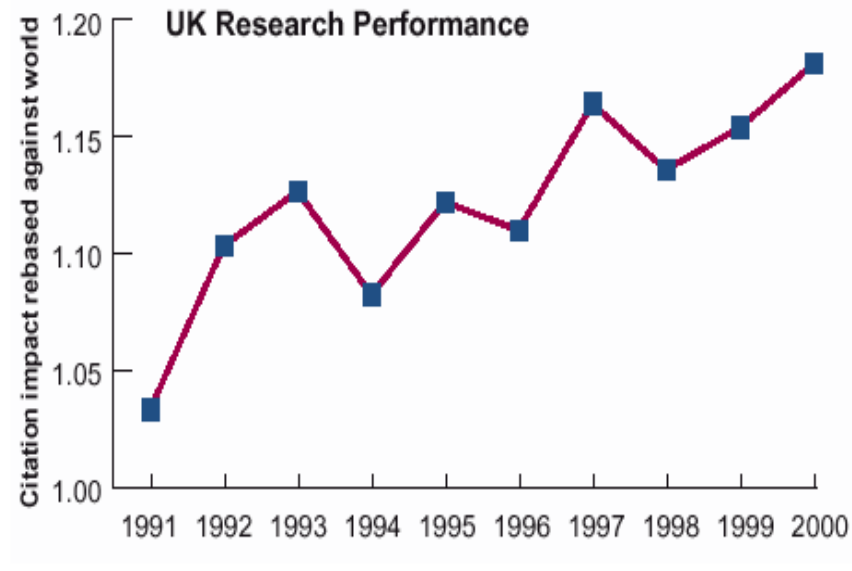
האם אין סומכים בבריטניה על הסגל האקדמי שיוכל לבקר את
עצמו כמו בישראל?

תשובה: לא! אין סומכים!

שאלה: ומי הכריח את ות"ת הבריטית לבקר תקופתית
ואמיתית?

תשובה עובדתית: הממשלה הבריטית.

**צנזור, האם ממשלת בריטניה דרסה בה את החופש האקדמי
ופגעה אנושות במחקר?**

Research Assessment in the UK

The RAE created incentives that channeled natural research competitiveness into a pervasive driver of excellence. It overcame initial opposition in the community by showing that those who deliver good research have little to fear and much to gain from well structured scrutiny.

***Science*, 296, p805, 3 May 2002**

**האקדמיה למדעים האמריקאית מדרגת
את כל המחלקות המעניקות תואר דוקטור כל עשור.**

**בישראל אין דירוגי מחלקות.
רע לתחרותיות! רע למדע!**

National Research Council Rankings

Rank	School	Department	Score
1.0	<u>Stanford University</u>	<u>Psychology</u>	72
3.5	<u>University of Michigan--Ann Arbor</u>	<u>Psychology</u>	70
3.5	<u>Yale University</u>	<u>Psychology</u>	70
3.5	<u>University of California--Los Angel</u>	<u>Psychology</u>	70
3.5	<u>University of Illinois at Champaign</u>	<u>Psychology</u>	70
6.0	<u>Harvard University</u>	<u>Psychology</u>	69
7.0	<u>University of Minnesota--Twin /</u>	<u>Psychology</u>	68
9.5	<u>University of Pennsylvania</u>	<u>Psychology</u>	67
9.5	<u>University of California--Ber'</u>	<u>Psychology</u>	67
9.5	<u>University of California--San</u>	<u>Psychology</u>	67
9.5	<u>Carnegie Mellon University</u>	<u>Psychology</u>	67
12.5	<u>University of Washington</u>	<u>Psychology</u>	66
12.5	<u>Princeton University</u>	<u>Psychology</u>	66
14.5	<u>Cornell University</u>	<u>Psychology</u>	65
14.5	<u>University of Wisconsin--Madison</u>	<u>Psychology</u>	65
16.5	<u>Columbia University</u>	<u>Psychology</u>	64
16.5	<u>University of Texas at Austin</u>	<u>Psychology</u>	64
21.5	<u>University of Chicago</u>	<u>Psychology</u>	63
21.5	<u>Indiana University at Bloomington</u>	<u>Psychology</u>	63
21.5	<u>University of Virginia</u>	<u>Psychology</u>	63

יאיר צנזור לכנסת:

לחבר הנאמנים אין,

ואסור שיהיה, מה לומר בעניינים אקדמיים. - הטעיה!

האמת

**אחריות הנאמנים כוללת לא רק את הפיקוח על נכסיה הכספיים
והפיסיים של האוניברסיטה. הנאמנים חייבים גם לרכוש ידע
מספיק על התוכניות האקדמיות של האוניברסיטה עד כדי
יכולת לשאול שאלות קשות על איכות התוכניות.**

**- הצהרה על ממשל מוסדות להשכלה גבוהה (1998)
איגוד חברי הנאמנים של האוניברסיטאות והקולג'ים בארה"ב**

יאיר צנזור לכנסת:

לחבר הנאמנים אין,

ואסור שיהיה, מה לומר בעניינים אקדמיים. - **הטעיה!**

האמת

כחלק מאחריותו, חבר הנאמנים של אוניברסיטת פרינסטון

לוקח פסק זמן לעתים מזומנות כדי להעריך את איכות

התוכניות האקדמיות ואת התפתחותן.

ועדת וייתס של חבר הנאמנים השקיעה זמן רב בדיונים פרטניים עם נשיא

האוניברסיטה, הרקטור (פרובוסט), ודיקן הסגל האקדמי על מחלקות

האוניברסיטה השונות - עוצמותיהן וחולשותיהן הספציפיות, הסיבות

לעלייתן או שקיעתן, ותחזיות להתפתחותן בעתיד.

-דוח ועדת וייתס לחבר הנאמנים של אוניברסיטת פרינסטון, אפריל 2000

יאיר צנזור לכנסת:

אין שחר לטענה,

שהסנאט אינו מאפשר לבצע שינויים באוניברסיטה.

- הטעיה!

האמת

**האוצר ניסה להכניס את ה"קריטריונים" לעידוד מצוינות.
הסנאטים בשיתוף וועד הארגון הכשילו, כדי למנוע העדפת
המצוינים! - דברי ראש הארגון**

**האוצר נאלץ לתבוע את סנאט ת"א בבית המשפט (!)
לשנות הקריטריונים המגוחכים.**

יאיר צנזור לכנסת:

התנגדותם של אנשי הסגל האקדמי באוניברסיטאות לדו"ח מלץ היא עקרונית ונובעת מחרדה לגורל המחקר המדעי וההוראה האקדמית ואין בה שמץ של אינטרסים זרים, כגון משכורות וכיו"ב, או סקטוריאליים.

- הטעיה!

האמת

ועדת מלץ לממשלה:

"הניהול האקדמי, במתכונתו הנוכחית, לא הצליח להתמודד עם בעיית העבודה הנוספת של הסגל האקדמי מחוץ למוסד

ולשמור על ענייני האוניברסיטה."

יאיר צנזור!

אתה קובע,

שוועדה ציבורית

בראשות שופט עליון,

עם רוב (6 מ-9) לסגל אקדמי ואנשי ציבור

כמפקד חיל האוויר בדימוס דן טולקובסקי

טעתה בצורה מחפירה בכל מסקנותיה והמלצותיה!

האם קביעתך ראויה לאמון כלשהו?

מפלטו האחרון של הנבל האקדמי:

”אתה, י”ב, צודק,

אבל אתה מוסר אותנו

בידי הפוליטיקאים הישראלים,

שאינ מושחתים מהם בעולם.”

צנזור: ”מי ישמור על ”גישה נאורה” במציאות החברתית ובסביבה

התרבותית של מדינת ישראל?”

ירון אזרחי ומיכאל הד, חברי ועדת צנזור: ”המציאות החברתית והפוליטית

בישראל שונה תכלית שינוי מזו האמריקאית. בחברה הישראלית, כידוע,

קיימות מגמות מרחיקות לכת של פוליטיזציה של מוסדות ציבור

ותרבות.”

הטעיה!

האמת

א. לפי המוצע, חבר הנאמנים נשאר מורכב מאותו סוג אנשים שמנע התערבות פוליטית בעבר.

הוא רק מוקטן ממימדיו המפלצתיים הנוכחיים.

ב. הפוליטיקאים הישראלים אינם מושחתים יותר מעמיתיהם!

15.5.03

השופט ברק: השחיתות השלטונית בישראל אינה יותר חריפה מבעבר

ברק הוסיף, בהתייחסו לדברי מבקר המדינה על "התהדקות הקשר" בין ראשי השלטון לבין אילי הון, כי "אם זה מה שהמבקר כתב – אז בוודאי שיש מקרים כאלה והם חמורים. אבל מכאן ועד המסקנה שבישראל קונים שלטון בכסף, המרחק גדול מאד".

לדבריו, ישראל לא רק "נמ" קום טוב באמצע" ביחס למדינות דמוקרטיות אחרות, כמו צרפת וארה"ב, "אלא אפילו במקום טוב".

כתב "הארץ"

נשיא ביהמ"ש העליון, הפרופ' אהרן ברק, ממעיט בחשיבותן של פרשיות השחיתות השלטונית שנחשפו במהלך מערכת הבחירות האחרונה לכנסת.

בראיון לבטאון הסטודנטים למשפטים באוניברסיטאות תל אביב וירושלים, אמר ברק: "הידיעות על שחיתויות הן בגודלן חשדות בלבד. אני, באופן כללי, לא חושב שהשחיתות השלטונית אצלנו כיום היא יותר חריפה מאשר היתה בעבר ומאשר היא בארצות אחרות".

האמת

אני, באופן כללי, לא חושב שהשחיתות השלטונית אצלנו
כיום היא יותר חריפה מאשר הייתה בעבר ומאשר היא
בארצות אחרות. ישראל לא רק "במקום טוב באמצע" ביחס
למדינות אחרות, כמו צרפת וארה"ב, אלא אפילו במקום
טוב.

- נשיא בית המשפט העליון, השופט אהרון ברק

הארץ 15.5.2003

והשופט ברק יש לו על מה לסמוך בקביעתו.

הארגון Transparency International מדרג מדי שנה כ-100 מדינות לפי מדד הערכת שחיתות פוליטית (Corruption Perceptions Index).¹ דירוג השחיתות האחרון דירג את ישראל במקום ה-18.5 יחד עם גרמניה, כאשר צרפת דורגה במקום ה-25, וארה"ב במקום ה-16 (דירוג נמוך - שחיתות נמוכה).

---

¹ "According to the annual survey by the Berlin-based organization *Transparency International*, the world's least corrupt country is Finland and its most corrupt is Bangladesh. The index defines corruption as the *abuse of public office for private gain*, and measures the degree to which corruption is perceived to exist among a country's public officials and politicians. It is a composite index, drawing on 15 surveys from 9 independent institutions, which gathered the opinions of business people and country analysts." <http://www.infoplease.com/ipa/A0781359.html>

תוספת מאוחרת:

שרת החינוך המושחתת מול הסגל האקדמי ישר-הדרך

הרוצה הוכחה לשחיתות הפוליטיקאים הישראליים יקרא ב"הארץ" היום (16.6.03) בדף הראשון, כיצד שרת החינוך לימור לבנת לא מונעת בשחיתותה ממשרד החינוך שבאחריותה לערוך מבחנים ארציים תקופתיים לתלמידי כיתה ח', שנועדו למדוד את תפוקת מערכת החינוך, ובשחיתותה הרבה אף יותר, אינה מונעת את פרסום התוצאות הרעות לידיעת הציבור.

מדוע זה שרת החינוך אינה לומדת מהסגל האקדמי הישראלי ישר-הדרך, אשר לא זו בלבד שמונע פרסום בחינת ביצועיו, הוא מונע את בחינת ביצועיו

מלכתחילה!

סיכום

יאיר צנזור!

**איך אתה וחבריך מעיזים
להטעות כך את
הכנסת ואת הציבור?**